از اپراتورهای هوش مصنوعی چه خبر؟

معاون وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات با تشریح آخرین روند شکل‌گیری اپراتورهای هوش مصنوعی در کشور، از معرفی سه شرکت به سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی برای صدور موافقت اصولی اولیه خبر داد. محمدمحسن صدر در گفت‌وگو با ایسنا، درباره آخرین وضعیت صدور پروانه اپراتورهای هوش مصنوعی در کشور اظهار کرد: سازمان فناوری اطلاعات برای این منظور فراخوان داده تا شرکت‌هایی که توانایی و قابلیت لازم را داشته باشند، مشارکت کنند. در حال حاضر سه شرکتی که در فراخوان شرکت کردند از شرایط لازم برخوردار شدند و از آنجاکه مسوول نهایی صدور پروانه با سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی است، این سه شرکت را به سازمان معرفی کردیم تا موافقت اصولی اولیه را صادر کند. به گفته وی، این شرکت‌ها مراحل نهایی صدور پروانه را طی می‌کنند و اگر مستندات مالی و ضمانتنامه‌هایی که باید به دولت بسپارند، ارایه شود به زودی موافقت اصولی آنها آماده خواهد شد. معاون وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات با بیان اینکه شرایط فعالیت اپراتورها بر مبنای مقررات کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی تعیین می‌شود، افزود: روند دریافت موافقت اصولی به این نحو است که ابتدا شرکت‌هایی که پذیرفته شدند باید شرایط تکمیلی تعیین شده را داشته باشند تا موافقت اصولی اولیه به پروانه نهایی تبدیل شود. صدر ادامه داد: سپس شرکت‌ها برای دریافت موافقت اصولی باید به حجمی از زیرساخت پردازشی آماده برسند، البته ممکن است درصد کمتری داشته باشند که در آن صورت موافقت نامه اصولی به آنها داده می‌شود تا زیرساخت‌هایشان را تکمیل و پس از آن پروانه نهایی را دریافت کنند. وی در پاسخ به اینکه اپراتورهای هوش مصنوعی چه کارکردی خواهند داشت؟ گفت: این مراکز می‌توانند در تامین زیرساخت‌های پردازشی و پشتیبانی از فعالیت‌های مرتبط با هوش مصنوعی عمل کنند و ارایه خدمات مربوط به داده‌ها از جمله بسترهای پیش‌بینی شده برای فعالیت این اپراتورهاست. رییس سازمان فناوری اطلاعات هدف از شکل‌گیری اپراتورهای هوش مصنوعی را کمک به ایجاد بستر فعالیت کسب و کارهای کوچک عنوان کرد و از آغاز همکاری میان دولت و دانشگاه‌ها برای افزایش مهارت‌های هوش مصنوعی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان خبر داد.

■ پروژه تقویت «امنیت سایبری» دستگاه‌ها کلید خورد؛ کاهش مخاطرات سایبری

رییس سازمان فناوری اطلاعات همچنین از برنامه‌ریزی برای راه‌اندازی مرکز عملیات امنیت سایبری (SOC) ملی خبر داد. محمدمحسن صدر در تشریح برنامه‌ها و ماموریت‌های جدید مرکز ماهر اظهار داشت: مرکز ماهر به عنوان دستگاه هماهنگ کننده عمل می‌کند؛ یعنی در مرکز، پردازش‌های لازم صورت گرفته و به تمام دستگاه‌ها سرویس ارایه می‌شود. وظایف اصلی ما شامل رصد مداوم، ارسال هشدار، پیشگیری و حضور به‌موقع در محل حادثه در صورت بروز هرگونه رویداد سایبری است. وی افزود: علاوه بر این، طرح کلان مهمی را در مرکز ماهر دنبال می‌کنیم که راه‌اندازی «SOC ملی» (مرکز عملیات امنیت ملی) است. اگر این پروژه ملی به سرانجام برسد، دسترسی واحدی به همه دستگاه‌ها خواهیم داد تا وضعیت سایبری آنها را به صورت متمرکز رصد کنیم. این اقدام، مخاطرات سایبری دستگاه‌ها را به شکل چشمگیری کاهش می‌دهد. رییس سازمان فناوری اطلاعات تصریح کرد: این پروژه تازه آغاز شده است، اما استنباط ما این است که با شروع عملیاتی آن، ظرف کمتر از ۶ ماه سرویس‌های لازم به دستگاه‌ها را ارایه خواهد شد.

■ لزوم جدی گرفتن هشدارهای امنیتی از سوی دستگاه‌های اجرایی

رییس سازمان فناوری اطلاعات در ادامه تاکید کرد: از تمام دستگاه‌های اجرایی تقاضا داریم هشدارهای امنیتی، الزامات پدافند غیرعامل و تذکرات پلیس فتا را کاملا جدی بگیرند؛ چراکه با پیاده‌سازی این ملاحظات فنی، بخش عمده‌ای از تهدیدات به‌سادگی قابل پیشگیری و مهار است. وی خاطرنشان کرد: ماهیت فضای سایبری برای تمام کشورهای جهان پرمخاطره و دایما در حال دگرگونی است؛ به‌طوری که هر اندازه ما سامانه‌های دفاعی را ارتقا دهیم، مهاجمان نیز روش‌ها و ابزارهای نوین‌تری به کار می‌برند.

دستورالعمل «تعیین عمق ساخت داخل» گامی برای کاهش وابستگی فناورانه

معاون وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات جزییات دستورالعمل «تعیین عمق ساخت داخل محصولات اولویت‌دار شبکه ملی اطلاعات» را تشریح کرد. به گزارش مهر به نقل از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، محمد حافظ حکمی، معاون فناوری، نوآوری و امور بین‌الملل وزارت ارتباطات، با تشریح جزییات دستورالعمل «تعیین عمق ساخت داخل محصولات اولویت‌دار و دارای فناوری‌های مرتبط با شبکه ملی اطلاعات» که ششم آبان‌ماه در نشست مشترک ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی و کارگروه ویژه اقتصاد دیجیتال به تصویب رسید اظهار کرد: هدف اصلی این سند، تعیین دقیق نحوه ارزیابی عمق بومی‌سازی تجهیزات اولویت‌دار شبکه ملی اطلاعات و تبیین تکالیف سازمان‌ها و ذی‌نفعان حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات است. وی با بیان اینکه این دستورالعمل با پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و در قالب «تبصره پیشنهادی ذیل ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی تبصره جزو (۳) بند (الف) ماده (۴) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی» تدوین شده است، افزود: این سند با رویکرد حمایت از تولیدکنندگان و بهره‌برداران و با در نظر گرفتن ملاحظات تمامی بازیگران زیست‌بوم فناوری اطلاعات و ارتباطات تنظیم شده است.

■ توجه به منافع تولیدکنندگان، بهره‌برداران و سیاست‌گذاران

معاون وزیر ارتباطات با اشاره به سازوکارهای پیش‌بینی‌شده در این دستورالعمل گفت: از دیگر محورهای این سند، طراحی سازوکارهای همکاری میان وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت صنعت، معدن و تجارت، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و سایر نهادهای مرتبط برای تقویت زیرساخت‌های بومی است.

وقتی تنظیم‌گری به مانع کسب‌وکار تبدیل می‌شود

حکمرانی چندپاره در بازار دیجیتال ایران

در اقتصاد دیجیتال ایران، دریافت مجوز لزوما به معنای امکان فعالیت نیست. کسب‌وکارهای آنلاین در شرایطی فعالیت می‌کنند که علاوه بر مرجع صادرکننده مجوز، با مجموعه‌ای از دستگاه‌ها و نهادهای تصمیم‌گیر مواجهند که هر یک ممکن است الزامات و محدودیت‌های متفاوتی برای آنها تعریف کنند. نتیجه این وضعیت، شکل‌گیری نوعی حکمرانی چندپاره است که در آن، به‌جای تبعیت از قواعد شفاف و مشخص، مذاکره با نهادهای مختلف به بخشی از فرآیند فعالیت اقتصادی تبدیل شده است. در پنل «تنظیم‌گری در اقتصاد دیجیتال»، فعالان و کارشناسان این حوزه ضمن تشریح ابعاد این مشکل، از ضرورت تعیین مرز اختیارات نهادها، کاهش مداخلات موازی و ایجاد سازوکاری برای مشارکت بخش خصوصی در تدوین مقررات سخن گفتند.

تعدد نهادهای تنظیم‌گر در اقتصاد دیجیتال ایران، به یکی از موانع جدی فعالیت کسب‌وکارهای آنلاین تبدیل شده است. در شرایطی که انتظار می‌رود صدور مجوز، مسیر فعالیت یک کسب‌وکار را مشخص و قابل پیش‌بینی کند، فعالان این حوزه همچنان با مجموعه‌ای از دستگاه‌ها و نهادهای تصمیم‌گیر مواجهند که هر یک ممکن است مقررات و الزامات متفاوتی را مطالبه کنند. به این ترتیب، داشتن مجوز از یک مرجع، لزوما به معنای برخورداری از امکان فعالیت نیست و گاهی کسب‌وکارها برای ادامه فعالیت خود ناچارند با نهادهای مختلف وارد مذاکره شوند. این وضعیت، علاوه بر افزایش هزینه‌های اداری و حقوقی، پیش‌بینی‌پذیری محیط کسب‌وکار را نیز کاهش می‌دهد. در چنین ساختاری، مرز میان تنظیم‌گری و مداخله در بازار چندان روشن نیست و گاهی نهادی که از قدرت اجرایی و نفوذ بیشتری برخوردار است، می‌تواند بر نحوه فعالیت یک کسب‌وکار اثر بگذارد؛ حتی اگر مرجع قانونی صدور مجوز، پیش‌تر امکان فعالیت آن را تایید کرده باشد. مساله تعدد مراجع تصمیم‌گیر و موازی‌کاری در تنظیم‌گری، محور اصلی پنل «تنظیم‌گری در اقتصاد دیجیتال» بود؛ جایی که محمدرضا حاجی‌جعفری، معاون مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب‌وکار، رضاالفت‌نسب، رییس اتحادیه کسب‌وکارهای مجازی و باقر انصاری، عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی، از ابعاد مختلف این چالش و راهکارهای اصلاح آن سخن گفتند.

◄ حکمرانی واحد مطالبه‌ای که با ساختار موجود فاصله دارد

محمدرضا حاجی‌جعفری، معاون مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب‌وکار، با اشاره به تعدد نهادهای تصمیم‌گیر در کشور، پایان دادن به موازی‌کاری و ایجاد حکمرانی واحد را مطالبه‌ای درست دانست، اما تاکید کرد که پیش از طرح چنین راهکاری باید امکان تحقق آن در ساختار فعلی حکمرانی بررسی شود. او با اشاره به نبود مرجع مشخص برای صدور و اجرای مقررات توضیح داد که در چنین شرایطی، پلتفرم‌ها برای ادامه فعالیت ناچار به مذاکره با دستگاه‌های مختلف می‌شوند. در واقع، به‌جای آنکه یک چارچوب قانونی مشخص، حدود فعالیت کسب‌وکارها را تعیین کند، میزان اختیار و نفوذ نهادهای مختلف می‌تواند بر اجرای مقررات اثرگذار باشد. حاجی‌جعفری این مساله را بخشی از واقعیت ساختار تصمیم‌گیری کشور دانست و برای توضیح آن به حجم بالای قوانین و مقررات اشاره کرد. به گفته او، بیش از ۱۱ هزار قانون مصوب در کشور وجود دارد و مقایسه این وضعیت با کشورهایی مانند فرانسه، پرسش‌هایی درباره منطق و انسجام نظام تقنینی ایران ایجاد می‌کند. از نگاه او، حجم بالای قوانین و سرعت تصویب برخی مصوبات، نشان‌دهنده ضرورت بازنگری در شیوه قانون‌گذاری و تصمیم‌گیری است. او همچنین برای تشریح چالش تداخل اختیارات به تجربه تشکیل ستادی در دولت پیشین اشاره کرد که در کنار شورای عالی فضای مجازی فعالیت می‌کرد. این ستاد با هدف پیشبرد موضوعاتی از جمله اینترنت داخلی شکل گرفت، اما برخی تصمیم‌های آن با شکایت در دیوان عدالت اداری مواجه شد. حاجی‌جعفری این تجربه را نمونه‌ای از توانایی دستگاه اجرایی در پیشبرد تصمیم‌ها، حتی در شرایطی دانست که ممکن است با چارچوب‌های قانونی همخوانی کامل نداشته باشند. با این حال، او پیگیری مسائل در سطح ریاست جمهوری را یکی از مسیرهای اصلاح مقررات مخل کسب‌وکارها عنوان کرد. به اعتقاد او، طرح مشکلات فعالان اقتصادی در این سطح می‌تواند زمینه اصلاح قوانین و مقررات را فراهم کند؛ هرچند یکی از موانع موجود، آگاهی ناکافی برخی مسوولان از جزییات مشکلاتی است که کسب‌وکارها در میدان عمل با آن مواجهند.

◄ ضرورت مشارکت بخش خصوصی در تدوین مقررات

معاون مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب‌وکار برای کاهش صدور مقررات موازی، پیشنهاد کرد دستگاه‌ها پیش از ابلاغ مقررات مرتبط با کسب‌وکارهای مجازی، تایید اتحادیه کسب‌وکارهای مجازی را دریافت کنند. به گفته او، اگر صدور مقررات در این حوزه به تایید یک مرجع تخصصی و مرتبط مشروط شود، احتمال تصویب بخشنامه‌های متناقض و موازی کاهش پیدا می‌کند و فعالان اقتصادی نیز با قواعد روشن‌تری مواجه خواهند شد. حاجی‌جعفری همچنین با استناد به مواد ۲۴ و ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، بر ضرورت تقویت ضمانت اجرایی مشارکت بخش خصوصی در فرآیند تدوین و ابلاغ مقررات تاکید کرد. از نگاه او، مشارکت تشکل‌ها و نمایندگان کسب‌وکارها نباید صرفاً به دریافت نظرات محدود شود، بلکه باید در تصمیم‌گیری نهایی نیز اثرگذار باشد. او در این میان نقش رسانه‌های اجتماعی را نیز مهم دانست و بر این باور بود که این ابزارها می‌توانند به انتقال مطالبات بخش خصوصی به سطوح بالای تصمیم‌گیری کمک کنند؛ چراکه بدون چنین سازوکارهایی، بسیاری از مشکلات فعالان اقتصادی در همان سطح اجرا باقی می‌ماند و به گوش سیاست‌گذاران نمی‌رسد.

◄ مجوز صادر می‌شود اما مانع فعالیت باقی می‌ماند

رضاالفت‌نسب، رییس اتحادیه کسب‌وکارهای مجازی، با تشریح تجربه فعالان این حوزه، از فاصله میان دریافت مجوز و امکان واقعی فعالیت کسب‌وکارهای آنلاین سخن گفت. او با اشاره به فعالیت حدود هشت هزار اتحادیه صنفی در کشور توضیح داد که پیش از متمرکزشدن فرایند صدور مجوز کسب‌وکارهای آنلاین، برخی اتحادیه‌های صنفی خود را مرجع صدور مجوز برای پلتفرم‌ها می‌دانستند. الفت‌نسب برای توضیح این وضعیت به نمونه‌ای از عملکرد اتحادیه موبایل شیراز اشاره کرد که ارسال گوشی از طریق پلتفرم دیجی‌کالا را منوط به دریافت مجوز از این اتحادیه می‌دانست. به گفته او، تصمیم سال ۱۳۹۶ برای متمرکز کردن صدور مجوز کسب‌وکارهای آنلاین در اتحادیه کسب‌وکارهای مجازی، بخشی از این مداخلات را کاهش داد، اما مساله تعدد مراجع و تداخل اختیارات همچنان حل نشده است. او توضیح داد که اتحادیه در ۱۲ رسته مشخص مجوز صادر می‌کند، اما در برخی حوزه‌ها همچنان مشخص نیست کسب‌وکارها باید از کدام مرجع مجوز بگیرند و چه الزاماتی را رعایت کنند. در مواردی نیز با وجود صدور مجوز، دستگاه دیگری استعلام یا مجوز جداگانه‌ای مطالبه می‌کند و عملاً امکان فعالیت کسب‌وکار با مانع مواجه می‌شود. الفت‌نسب عملکرد سامانه مجوز دات‌آی‌آر را در تسهیل فرآیند صدور مجوز مثبت ارزیابی کرد، اما تاکید داشت که ساده‌ترشدن فرآیند دریافت مجوز، الزاما به معنای برطرف‌شدن موانع فعالیت نیست. او حوزه فروش آنلاین طلا را نمونه‌ای از این بلاتکلیفی دانست و به ورود بانک مرکزی و کمیته‌های نظارتی اشاره کرد که به گفته او، پیچیدگی فعالیت اتحادیه در این حوزه را افزایش داده‌اند. رییس اتحادیه کسب‌وکارهای مجازی همچنین با اشاره به اینکه این اتحادیه با وجود نزدیک به ۹ سال فعالیت، همچنان با حدود ۱۶ یا ۱۷ نهاد به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم در ارتباط است، از تعدد مراجع اثرگذار بر فعالیت آن انتقاد کرد. الفت‌نسب در بخش دیگری از سخنانش به سه سال فعالیت اتحادیه بدون هیات‌مدیره اشاره کرد و گفت که در این دوره، اتحادیه عملاً بدون مدیریت رسمی اداره می‌شد. با این حال، مراجعه برخی نهادها به اتحادیه برای دریافت مجوز را نشانه‌ای امیدوارکننده ارزیابی کرد؛ اتفاقی که از نگاه او می‌تواند به تقویت جایگاه این تشکل در ساختار تنظیم‌گری منجر شود.

◄ مرز اختیارات نهادهای تنظیم‌گر مشخص نیست

باقر انصاری، عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی، مساله موازی‌کاری در اقتصاد دیجیتال را از زاویه دیگری بررسی کرد. به اعتقاد او، یکی از ریشه‌های اصلی این مشکل، نبود تفکیک روشن میان مسائل عمومی و مشترک پلتفرم‌ها و الزامات تخصصی هر حوزه است. او توضیح داد که موضوعاتی مانند احراز هویت، محتوا، مالیات، حقوق مصرف‌کننده، تامین اجتماعی و شفافیت، از جمله مسائل مشترک میان پلتفرم‌ها هستند و می‌توان برای آنها چارچوب‌های عمومی و مشخصی تعریف کرد. در مقابل، شرایط ورود به بازار در حوزه‌هایی مانند بیمه، سلامت، خودرو و خدمات سفر، اقتضائات تخصصی متفاوتی دارد و نمی‌توان همه این فعالیت‌ها را با یک الگوی واحد تنظیم کرد. انصاری با اشاره به اینکه برخی نهادها بدون برخورداری از پایگاه قانونی روشن، برای خود صلاحیت و اختیار تعریف می‌کنند، این مساله را یکی از عوامل گسترش موازی‌کاری دانست. به گفته او، تا زمانی که حدود اختیارات نهادهای تصمیم‌گیر و مرز میان مقررات عمومی و الزامات تخصصی مشخص نشود، تداخل مسوولیت‌ها ادامه خواهد داشت.

از توسعه زیرساخت‌های ملی تا جهش خدمات آزمایشگاهی در فناوری‌های نوین

رییس پژوهشکده فناوری اطلاعات پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات با تشریح دستاوردهای دوساله این پژوهشگاه، از جهش نزدیک به ۳.۵ برابری خدمات آزمایشگاهی و استقرار زیرساخت‌های مرجع ارزیابی حوزه هوشمندسازی و خدمات پایه کاربردی خبر داد و این اقدامات را گامی کلیدی در کاهش وابستگی خارجی و ارتقای امنیت و کیفیت محصولات فناورانه دانست. به گزارش ایسنا، به نقل از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات، احسان آریانیان، رییس پژوهشکده فناوری اطلاعات این پژوهشگاه، با اشاره به روند توسعه ظرفیت‌های آزمایشگاهی و ارزیابی فناوری در دو سال گذشته، اظهار کرد: پیش از توسعه زیرساخت‌های مرجع داخلی، ارزیابی کیفیت و امنیت تجهیزات و سامانه‌های نوین با چالش‌هایی همچون محدودیت بسترهای تخصصی آزمون، خروج ارز برای ارزیابی نمونه‌ها در مراکز خارجی و اتکای صرف به قابلیت‌های اولیه اتصال یا کنترل از راه دور محصولات مواجه بود. با تغییر رویکرد به سمت توانمندسازی داخلی و توسعه زیرساخت‌های تخصصی، مسیر تازه‌ای برای ارتقای نظام ارزیابی محصولات فناورانه در کشور شکل گرفته است.

◄ توسعه مرجعیت ملی در ارزیابی تجهیزات و محصولات حوزه هوشمندسازی

آریانیان با اشاره به راه‌اندازی آزمایشگاه مرجع و تخصصی ارزیابی محصولات و خدمات حوزه هوشمندسازی، افزود: ایجاد این زیرساخت‌ها با هدف سنجش الگوریتم‌ها، راستی‌آزمایی عملکرد، بررسی کارایی سامانه‌ها و نرم‌افزارهای به‌کار گرفته شده در تجهیزات هوشمند و ارزیابی تخصصی تجهیزات متصل انجام شده است و امکان گذار از ارزیابی‌های پراکنده و سنتی به یک نظام آزمون استاندارد، کنترل‌شده و چندلایه را فراهم کرده است. وی افزود: در چارچوب این تحول، ارزیابی تجهیزات هوشمند از نگاه تک‌بعدی به بررسی جامع لایه‌های نرم‌افزاری تغییر یافته است؛ به‌گونه‌ای که در این بستر آزمایشگاهی، ارزیابی زیرساخت نرم‌افزاری تجهیزات هوشمند در سه لایه سیستم‌عامل تجهیزات هوشمند، سکوها و پلتفرم‌های هوشمندسازی و نرم‌افزارهای نهفته، به صورت مجزا و تفکیک شده انجام می‌پذیرد. رییس پژوهشکده فناوری اطلاعات پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات تصریح کرد: این الگوی ارزیابی، ضمن فراهم کردن امکان مدیریت بهتر منابع سخت‌افزاری و بررسی ارتباط میان اجزای مختلف زیست‌بوم تجهیزات هوشمند، زمینه کسب مجوز رسمی مرجعیت ارزیابی سیستم‌عامل سامانه‌ها و تجهیزات هوشمند را فراهم کرده است. در این چارچوب، پایداری، امنیت و تاب‌آوری محصولات پیش از ورود به بازار مصرف، براساس سناریوهای مشخص، استانداردهای معتبر و معیارهای فنی مورد سنجش قرار می‌گیرد.

◄ گسترش دامنه آزمون‌ها از خانه هوشمند تا صنایع متصل

آریانیان با تشریح برنامه توسعه زیرساخت ارزیابی تجهیزات اینترنت اشیا، اظهار کرد: در مرحله نخست، تمرکز آزمایشگاه بر استقرار زیرساخت ارزیابی سامانه‌های خانه و ساختمان هوشمند قرار گرفته و تجهیزاتی همچون حسگرها، ترموستات‌ها، تجهیزات روشنایی، دوربین‌ها، سامانه‌های نظارتی، هاب‌ها، سامانه‌های مدیریت ساختمان، کنترل‌کننده‌های تهویه مطبوع و کنتورهای هوشمند در دامنه ارزیابی قرار گرفته‌اند. وی ادامه داد: در گام توسعه‌ای بعدی، طراحی و استقرار زیرساخت‌های آزمون برای ورود به حوزه‌های گسترده‌تری همچون کشاورزی هوشمند و صنایع متصل در دستور کار قرار دارد. هدف از این توسعه، ایجاد بستری مشترک برای ارزیابی طیف وسیع‌تری از کاربردهای اینترنت اشیاء و پاسخگویی به نیازهای رو به گسترش این فناوری در کشور است.

◄ انطباق با استانداردهای جهانی و ارتقای ارزیابی امنیت و عملکرد

رییس پژوهشکده فناوری اطلاعات پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات با اشاره به ارتقای روش‌شناسی آزمون‌ها، گفت: در توسعه نظام ارزیابی تجهیزات هوشمند، از مطالعات تطبیقی مراکز بین‌المللی و چارچوب‌ها و استانداردهای شاخص جهانی در حوزه کارکردی و امنیت اینترنت اشیاء، پروتکل‌های ارتباطی و تبادل داده استفاده شده است. همچنین در این آزمایشگاه به موازات، سامانه اختصاصی ثبت، گزارش‌گیری و تحلیل نتایج آزمون نیز توسعه یافته تا امکان رصد و پایش لحظه‌ای وضعیت تجهیزات مورد ارزیابی، فراهم شود. آریانیان خاطرنشان کرد: در کنار شاخص‌های عملکردی، الزامات امنیتی از جمله راه‌اندازی امن، سازوکارهای رمزنگاری و مدیریت دسترسی‌ها نیز مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. این رویکرد به سنجش دقیق‌تر کیفیت، امنیت و پایداری محصولات پیش از ورود به بازار کمک می‌کند و ظرفیت کشور را برای ارزیابی تخصصی فناوری‌های نوین ارتقا می‌دهد.

◄ جهش ۳.۵ برابری خدمات آزمایشگاهی در دوره دوساله

آریانیان با اشاره به افزایش ظرفیت خدمات تخصصی آزمایشگاهی پژوهشگاه، اظهار کرد: در کنار توسعه زیرساخت‌های ارزیابی تجهیزات و محصولات حوزه هوشمندسازی، سکوهای ارزیابی خدمات پایه ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز ارتقا یافته‌اند. این خدمات حوزه‌هایی همچون مراکز داده، خدمات ابری، پیام‌رسان‌ها و سیستم‌عامل‌ها را در بر می‌گیرد. وی افزود: مجموعه اقدامات انجام‌شده در توسعه زیرساخت‌های آزمایشگاهی و ارتقای سکوهای ارزیابی، زمینه افزایش نزدیک به سه و نیم برابری ارایه خدمات تخصصی آزمایشگاهی به زنجیره زیست‌بوم ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور را فراهم کرده است. این رشد، بیانگر توسعه ظرفیت‌های فنی و تخصصی پژوهشگاه و افزایش توان پاسخگویی به نیازهای جدید صنعت فاوا است. رییس پژوهشکده فناوری اطلاعات پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات با تأکید بر اهمیت ایجاد زیرساخت‌های معتبر ارزیابی محصولات فناورانه، تصریح کرد: توسعه دامنه آزمون‌ها، ارتقای روش‌های ارزیابی، ایجاد ظرفیت‌های تخصصی جدید و حرکت به سمت مرجعیت آزمایشگاهی، از جمله اقداماتی است که در مسیر تقویت توان داخلی و کاهش وابستگی به مراکز خارجی دنبال شده است. وی در پایان با اشاره به اخذ گواهی‌نامه‌های معتبر خدمات آزمایشگاهی، تأکید کرد: این اقدامات پشتوانه فنی و حاکمیتی لازم را برای تنظیم‌گری جامع، صیانت از داده‌های ملی و توسعه ایمن فناوری‌های نوین در کشور تقویت می‌کند و زمینه بهره‌گیری مطمئن‌تر از ظرفیت‌های اینترنت اشیا را در زیست‌بوم ارتباطات و فناوری اطلاعات فراهم می‌کند.

تب هوش مصنوعی به نام شرکت‌ها رسید

شرکت‌های فناوری در سراسر جهان با هدف بهره‌برداری از رونق هوش مصنوعی، به تدریج این عبارت را به نام تجاری، محصولات یا دامنه وب‌سایت خود اضافه می‌کنند. به گزارش ایسنا، کارشناسان، این روند را مشابه موج تغییر نام شرکت‌ها در دوران حباب دات‌کام در اواخر دهه ۱۹۹۰ می‌دانند که بسیاری از کسب‌وکارها با افزودن اصطلاحات مرتبط با اینترنت به نام خود تلاش می‌کردند از محبوبیت این حوزه بهره ببرند. شرکت «گو اباکوس کورپوریشن» (Go Abacus Corporation) مستقر در شیکاگو که زیرساخت‌های خصوصی هوش مصنوعی را برای شرکت‌ها فراهم می‌کند، اول سپتامبر نام خود را به «گو ای‌آی» (Go.AI) تغییر داد. دیوید موسکاتلی، بنیانگذار و مدیرعامل این شرکت گفت: هوش مصنوعی دیگر فقط یکی از قابلیت‌های خدمات آنان نیست، بلکه اساس فعالیت شرکت را تشکیل می‌دهد.

این تغییر نام اندکی پیش از اعلام جذب ۸۵ میلیون دلار سرمایه انجام شد. شرکت فناوری سلامت «تمپوس لبز» (Tempus Labs) نیز در دسامبر ۲۰۲۳ نام خود را به «تمپوس ای‌آی» (Tempus AI) تغییر داد. اریک لفکوفسکی، بنیان‌گذار و مدیرعامل این شرکت گفت: برخی افراد تصور می‌کنند شرکت فقط برای بهره‌برداری از موج محبوبیت هوش مصنوعی، این فناوری را در فعالیت‌های خود برجسته کرده است، اما هوش مصنوعی در تمام بخش‌های کسب‌وکار شرکت، از جمله خدمات تشخیصی، داده و کاربردها، نقش اساسی دارد و فعالیت شرکت در حوزه سلامت به این فناوری وابسته است. شرکت «هچ‌ورکس» (HatchWorks) و مجموعه حقوقی «رلاتیویتی» (Relativity) نیز با تغییر نام شرکت یا محصولات خود، بر قابلیت‌های هوش مصنوعی تاکید کرده‌اند. شرکت «آرویست» (Arvist)، فعال در حوزه کنترل کیفیت انبار، از پسوند اینترنتی «ai.» در نشانی وب‌سایت خود استفاده می‌کند تا مخاطبان از همان ابتدا متوجه شوند که این شرکت در زمینه هوش مصنوعی فعالیت دارد.

هاتیم رحمان، متخصص هوش مصنوعی و دانشیار دانشگاه نورث‌وسترن گفت: شرکت‌ها با این تغییرات، به دنبال افزایش اعتبار و جذابیت خود نزد سرمایه‌گذاران و مخاطبان هستند. استفاده از عبارت هوش مصنوعی در نام شرکت‌ها می‌تواند توجه سرمایه‌گذاران را جلب و به جذب نیروهای متخصص کمک کند. برخی مدیران نیز معتقدند نام‌های کوتاه و مرتبط با فناوری‌های روز، بهتر در ذهن مخاطبان می‌مانند و روابط با مشتریان را تقویت می‌کنند. با این حال، این رویکرد معایبی نیز به همراه دارد. تغییر نام بدون برخورداری از قابلیت‌های واقعی هوش مصنوعی می‌تواند انتظارات غیرواقع‌بینانه در میان سرمایه‌گذاران و متقاضیان استخدام ایجاد کند. اگر شرکتی نتواند فرصت‌های شغلی وامکاناتی را که نام جدید آن القا می‌کند فراهم کند، با مشکل مواجه خواهد شد. نمونه‌هایی مانند شرکت نوپای انگلیسی «بیلدر ای‌آی» (Builder AI) نیز نگرانی‌ها درباره این روند را افزایش داده‌اند.

این شرکت خود را پلتفرمی مبتنی بر هوش مصنوعی برای ساخت اپلیکیشن معرفی می‌کرد، اما بخش عمده فعالیت‌هایش در عمل به نیروی انسانی وابسته بود. بنابراین، افزایش توجه و سرمایه‌گذاری در حوزه هوش مصنوعی می‌تواند همزمان خطر کلاهبرداری و تقلب را افزایش دهد. در مقابل، شرکت «کلیرسی‌اُجی‌اس» (ClearCOGS) تصمیم گرفت عبارت هوش مصنوعی را از نام خود حذف کند. این شرکت که پیش‌تر با نام ClearCOGS.ai شناخته می‌شد، از فناوری یادگیری ماشین برای پیش‌بینی میزان مواد غذایی و نیروی انسانی موردنیاز رستوران‌ها استفاده می‌کند. مت وامپلر، مدیرعامل و یکی از بنیان‌گذاران این شرکت، معتقد است پیش از فراگیر شدن چت‌جی‌پی‌تی، هوش مصنوعی برای مشتریان مفهومی مبهم بود و استفاده از آن برای ارایه پیشنهاد درباره نیازهای روز بعد رستوران‌ها، چندان قابل اعتماد به نظر نمی‌رسید. وی همچنین می‌گوید پس از موج گسترده شرکت‌هایی که در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ خود را فعال در حوزه هوش مصنوعی معرفی کردند، واکنش‌های منفی به این روند افزایش یافته است.

دیوید موسکاتلی معتقد است این کار به جلب توجه سرمایه‌گذاران و تقویت روابط با مشتریان کمک می‌کند اما نیلای پاریک، بنیان‌گذار و مدیرعامل شرکت «آرویست» می‌گوید که سرمایه‌گذاران و مشتریان در نهایت به محصول، عملکرد گروه و ارزشی که شرکت ایجاد می‌کند و نه فقط نام آن توجه دارند. براساس گزارش روزنامه شیکاگو تریبون، ومپلر گفت: شرکت‌های باسابقه بهتر است از تاکید بیش از اندازه بر هوش مصنوعی در نام خودداری کنند، زیرا فناوری‌ها و قابلیت‌ها در طول زمان تغییر می‌کنند. با این حال، برای شرکت‌های نوپا انتخاب نامی که توجه بیشتری جلب کند، می‌تواند اهمیت بیشتری داشته باشد.

پیروی گوگل، اوپن‌ای‌آی و آنتروپیک از دستورالعمل جدید استخراج دیتا

گوگل، آنتروپیک، اوپن‌ای‌آی و مایکروسافت به یک دستورالعمل جدید در فایل robots.txt متعهد شده‌اند که به ناشران امکان می‌دهند ترجیحات خود را برای استخراج محتوای‌شان برای آموزش هوش مصنوعی مشخص کنند. به گزارش مهر به نقل از انگجت، این شرکت‌ها تصمیم گرفته‌اند از پیشنهادی که در حال بررسی در کارگروه مهندسی اینترنت (IETF)، نهاد تدوین‌کننده استانداردهای اینترنت، است، پشتیبانی کنند. این پیشنهاد را کوین کلی، مسوول فنی استانداردها در شرکت آنتروپیک، ارایه کرده است. همان‌طور که اوپن‌ای‌آی و گوگل در بیانیه‌های خود توضیح داده‌اند، مالکان وب‌سایت‌ها در حال حاضر باید خزنده‌های وب را به‌صورت جداگانه شناسایی کنند و برای هر ارایه‌دهنده هوش مصنوعی، قوانین مستقلی تعریف کنند. پیشنهاد کلی این فرآیند را ساده‌تر می‌کند و به چندین شرکت هوش مصنوعی امکان می‌دهد از یک سیگنال مشترک پیروی کنند. براساس این پیشنهاد، ناشران باید یک عامل کاربری (UserAgent) جدید را در فایل robots.txt تعریف کنند که به‌طور خاص برای مدیریت دسترسی به محتوای وب‌سایت‌ها با هدف آموزش هوش مصنوعی طراحی شده است. خزنده وب یا ربات خزنده، برنامه‌ای خودکار است که در اینترنت حرکت می‌کند، از صفحات وب سایت‌ها بازدید و اطلاعات آنها را جمع‌آوری می‌کند. این سازوکار به مالکان وب‌سایت‌ها امکان می‌دهد خزنده‌های مخصوص جمع‌آوری داده برای آموزش مدل‌های هوش مصنوعی را مسدود کنند. همچنین بخش «مجاز کردن» (Allow) به مدیران وب‌سایت‌ها اجازه می‌دهد استخراج داده برای آموزش هوش مصنوعی را به بخش‌های مشخصی از صفحات محدود کنند. با این حال، دستورالعمل جدید مربوط به عامل‌های کاربری، مانع خزش وب‌سایت‌ها به‌طور کلی نمی‌شود و از نمایش محتوای آنها در نتایج جست‌وجوی گوگل نیز جلوگیری نمی‌کند. برای مثال، گوگل این دستورالعمل را به عنوان علامت توقف برای رباتی به نام Google-Extended تفسیر می‌کند؛ رباتی که وب‌سایت‌ها را برای جمع‌آوری محتوا و استفاده از آن در آموزش مدل‌های هوش مصنوعی جمینای می‌خزد. نکته دیگر اینکه این دستورالعمل نمی‌تواند بر داده‌هایی که شرکت‌ها پیش‌تر استخراج کرده‌اند، تأثیر بگذارد. در واقع، اگر خزنده‌ای قبلاً از وب‌سایتی بازدید کرده باشد، شرکت مربوطه همچنان به محتوای جمع‌آوری‌شده دسترسی خواهد داشت.

اف‌بی‌آی رسما هک بای